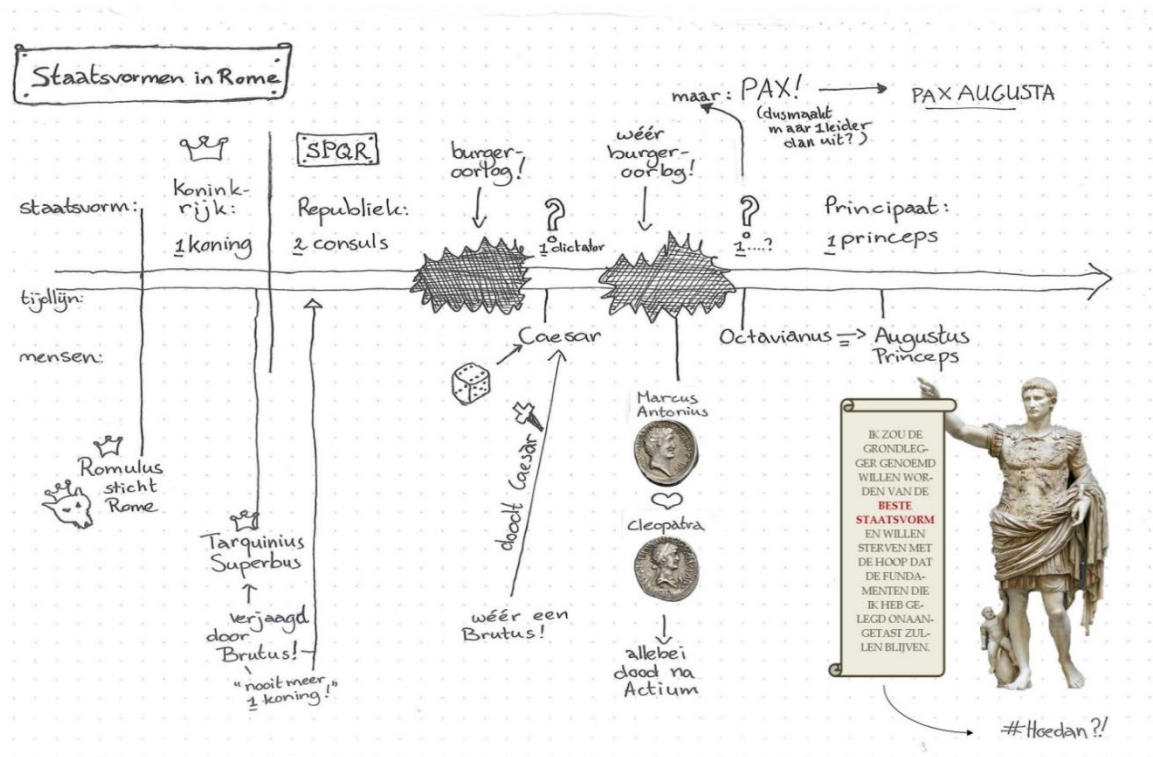

AUGUSTUS' ANKERS

Auteurs: Suzanne Adema, Sophie Dijkstra

Lesmateriaal bij *Anchoring Innovation*

Zwaartekrachtproject, toegekend door het ministerie van OCW aan OIKOS, de landelijke onderzoeksschool voor klassieke studiën

DE VERNIEUWING VAN AUGUSTUS

Zoals je waarschijnlijk wel weet uit je schoolboek, was in het eerste begin in Rome de koning aan de macht, van koning Romulus tot de laatste koning Tarquinius Superbus. Tarquinius Superbus werd door Brutus verjaagd, waarna het stelsel met twee consuls ingevoerd werd. Rome werd een republiek en nooit mocht iemand het meer in zijn eentje voor het zeggen hebben.

In de eerste eeuw voor Christus liep dat, kort gezegd, anders. Er waren burgeroorlogen en uiteindelijk kreeg Julius Caesar, om de rust te herstellen, tóch in zijn eentje de macht. Voor sommige Romeinen duurde dat te lang en hij werd, alweer door een Brutus, vermoord.

En toen was het lang onduidelijk: Rome was nog een republiek. Maar Caesar had Octavianus als zijn erfgenaam aangewezen. Zou hij ook de macht van Caesar erven en alleen gaan regeren?

Een aantal jaar deelt Octavianus de macht met twee anderen, een driemanschap. Hun namen zijn Lepidus en Marcus Antonius. In 36 voor Christus verliest Lepidus als eerste van deze drie mannen de macht. Marcus Antonius is niet meer in Rome, maar al een paar jaar in Egypte waar hij getrouwd is met koningin Cleopatra. Octavianus krijgt het ene na het andere consulschap en weet de senaat tegen Cleopatra op te zetten. Hij mag oorlog gaan voeren tegen Cleopatra, en dus ook tegen Marcus Antonius. Octavianus wint!

Een paar jaar later (27 v. Chr.) is Octavianus voor de zevende keer consul. Hij krijgt van de Senaat de naam Augustus. Het ziet er niet naar uit dat Augustus snel afstand zal doen van zijn positie en macht.

Volgens de biograaf Suetonius heeft Augustus er overigens wel twee keer over nagedacht om de republiek weer te herstellen: toen hij Marcus Antonius verslagen had en een keer toen hij erg ziek was. Maar als je zo machtig bent als Augustus, is het gevaarlijk om ineens weer een gewoon leven te gaan leiden. Daarom, zo stelt Suetonius, hield Augustus zijn machtspositie als alleenheerser toch maar. Volgens Suetonius zei Augustus:

‘Ik hoop dat ik de staat een krachtige en veilige basis mag geven. Ik hoop dat ik daarvoor de beloning ontvang die ik graag zou willen: ik zou de grondlegger genoemd willen worden van de beste staatsinrichting, en willen sterven met de hoop dat de fundamenten die ik heb gelegd onaangetast zullen blijven.’

Suetonius voegt daar aan toe:

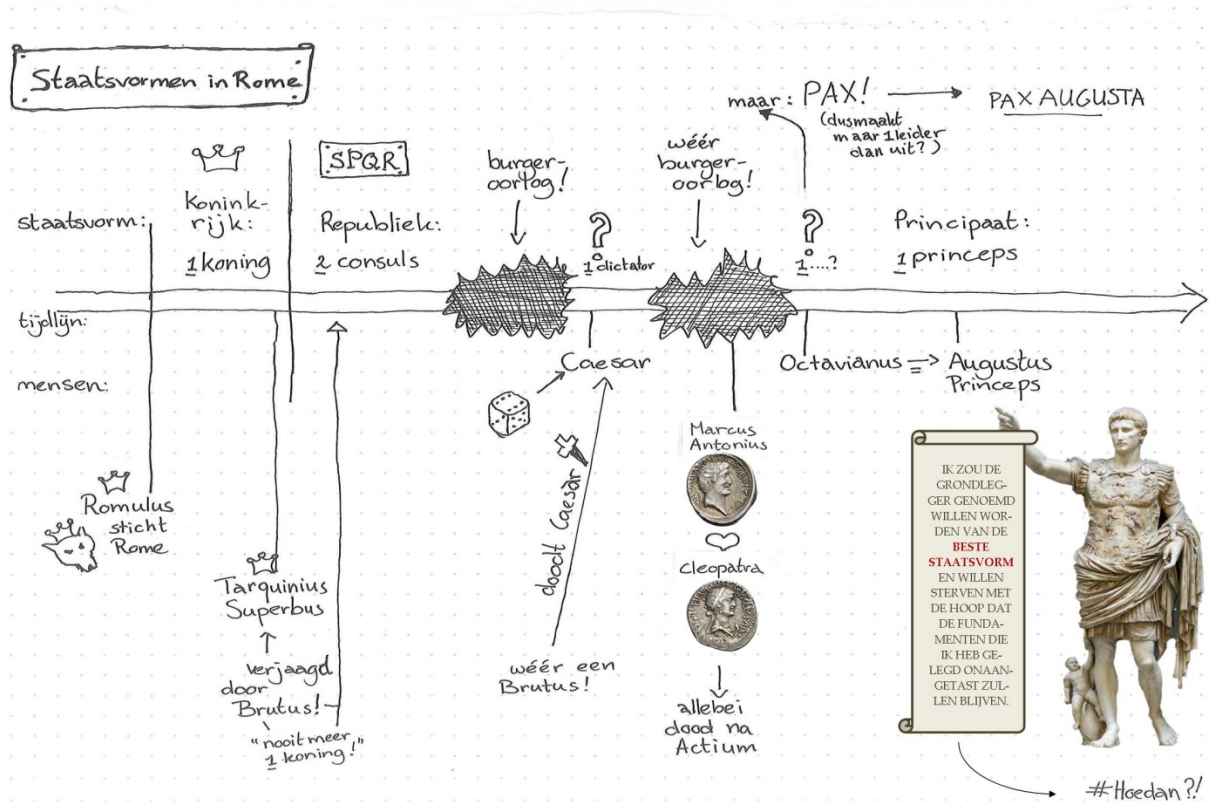
Zelf heeft Augustus deze wens in vervulling doen gaan door er zich op alle mogelijke manieren voor in te spannen dat de nieuwe staatsinrichting bij niemand misnoegen wekte.

De genoemde passage uit Suetonius is de enige bron uit de oudheid die deze uitspraak van Augustus noemt en citeert. We weten dus niet zeker of Augustus dit zo gezegd of opgeschreven heeft.

Wat wel blijkt uit deze passage is dat de nieuwe staatsinrichting door Augustus, de overgang van een Republiek naar een staatsvorm met één heerser, niet als onproblematisch gezien werd. Augustus, zo schrijft Suetonius, heeft zijn best gedaan om iedereen tevreden te houden bij deze nieuwe vorm van regeren.

DE INLEIDING WEERGEGEVEN ALS INFOGRAPHIC:

Augustus heeft op verschillende manieren zijn best gedaan om zijn nieuwe staatsinrichting geaccepteerd te krijgen door de Romeinen. Je gaat er in deze en de volgende lessen over nadenken hoe hij dat deed. Nederlandse classicisten hebben een begrip bedacht dat je daarbij goed kunt gebruiken. Dit begrip is, in het Engels, *anchoring innovation*. Dat betekent letterlijk *het verankeren van een vernieuwing* en wil zoiets zeggen als: zorgen dat iets nieuws goed aansluit bij wat mensen al kennen en wat ze vertrouwd en prettig vinden. Nederlandse classicisten maken in hun onderzoek gebruik van dit begrip: het is voor hun een gereedschap om over de oudheid na te denken.

Dat ga jij ook doen. Want Augustus wilde volgens Suetonius dus zo veel mogelijk mensen tevreden houden in deze nieuwe staatsinrichting. Maar deed hij dat ook door zijn vernieuwing te verankeren in wat de mensen al kenden? En met wat voor ankers dan? In een groepje onderzoek je bronnen en afbeeldingen waarin je op zoek gaat naar de ankers die Augustus gebruikte. Je verwerkt die tot een *infographic* zoals hierboven.

STAPPENPLAN VOOR DE INFOGRAPHIC

Je krijgt als groepje een set bronnen en verwerkt die tot een infographic. Neem samen de stappen van tevoren door en bestudeer ook de voorwaarden voor de infographic (hieronder) geod.

- **STAP 1**
  - Lees de inleiding en de vragen van je bronnenset
  - Lees en bekijk de bronnen
  - Streep aan wat relevant is en beantwoord de vragen
  - Zoek eventueel achtergrondinformatie op
- **Stap 2**
  - Bespreek de informatie met je groepje
  - Teken een schets van jullie infographic
Kijk ter inspiratie naar de infographic over Augustus.
N.b. de infographic heeft de structuur van een tijdlijn, maar ook andere structuren zijn mogelijk.
- **Stap 3**
  - Wissel uit met andere groepjes
- **Stap 4**
  - Werk je infographic netjes uit
  - Bereid een korte presentatie voor
- **Stap 5**
  - Presenteer je infographic aan de klas

VOORWAARDEN/BEOORDELING INFOGRAPHIC

Inhoud	
De vragen uit het pakketje moeten beantwoord zijn	1
Alle bronnen moeten verwerkt zijn	1
Er worden verbanden gelegd tussen de verschillende bronnen, waarbij het concept Anchoring Innovation op de voorgrond staat	2
Vorm	
De structurering van de infographic moet duidelijk zijn (bijvoorbeeld een tijdlijn of verhoudingen tussen personen)	2
Duidelijk leesbaar	1
Evenwicht tussen tekst en beeld	1
Aantrekkelijk, uitnodigen tot bekijken	2